SIGNATURMORDEREN, DER SKREV RETSHISTORIE

TEKST: FREDERIK STRAND,
MUSEUMSLEDER PÅ POLITIMUSEET

FOTOS: POLITIMUSEET

Det bestialske drab på den otteårige Alice Jensen var mere end en gruopvækkende kriminalsag. Den kom til at stå som et eksempel på den vanskelige overgang fra et straffesystem, hvor dødsstraffen stadig var en del af lovens arsenal, til et moderne strafferetligt princip, hvor staten ikke længere skulle tage livet af selv de værste forbrydere.

Den lille Alice Jensen som hun så ud på det foto, der sendtes ud til pressen i forbindelse med efterlysningen.

Den 22. september 1929 henvendte en mand sig klokken 22.30 til Opdagelsespolitiet i København. Hans datter Alice Jensen var ikke kommet hjem efter at være gået på gaden for at lege, selvom de havde aftalt, at hun skulle være hjemme efter en time. Familien boede i Oehlenschlægersgade nr. 30 på Vesterbro. Chefen for Opdagelsespolitiet, Thune Jacobsen, overtog selv sagen og talte med faren. Thune Jacobsen havde fra starten en formodning om, at der her forelå en forbrydelse – og udstedte derfor øjeblikkeligt direktiver om, hvad man skulle foretage sig, og alle sejl blev sat ind i en sag, der skulle vise sig at komme til at skrive retshistorie.

Mistanke mod Røde Carl

Thune Jacobsen tog efterfølgende ophold på Københavns Politistation 5, hvorfra han ledte slagets gang og på ny afhørte Alice Jensens far. Han havde ikke meget nyt at fortælle, men af en beboer i kvarteret, som Thune Jacobsen også afhørte, fik man oplyst, at en beboer i området ved navn Carl Vilhelm Jørgensen – der ernærede sig som kedelsmed – var blevet set sammen Alice Jensen den 22. september omkring klokken 17. Carl Vilhelm Jørgensen, også kaldet Røde Carl på grund af sin hårfarve, var kendt i kvarteret som en mærkelig sky person, der mest holdt sig for sig selv og aldrig talte med nogen. Han så "skummel ud", som en af beboerne fortalte. Hertil kom, at han, ifølge vidner, "intet bestilte" og lod sig ernære af sin mor. De boede sammen i Matthæusgade. Han havde i øvrigt tidligere været gift, men hans kone havde forladt ham efter kort tids giftermål. Spørgsmålet var nu, om Carl Vilhelm Jørgensen stod bag Alice Jensens forsvinden?

Et bestialsk mord

Det satte politiet sig hurtigst muligt for at opklare ved at skaffe sig adgang til morens lejlighed, der var aflåst, fordi hun var bortrejst. Politiet undersøgte lejlighedens forskellige rum, og umiddelbart var der ikke spor efter pigen. Et pulterrum ved lejlighedens korridor var dog aflåst, hvilket undrede efterforskerne. Efter nogen søgen rundt i lejligheden lykkedes det at finde nøglen, og de kunne nu lukke sig ind i rummet. Her mødte der dem et forfærdeligt syn: Alice Jensen lå i et hjørne med et håndklæde over sig. Da man fjernede håndklædet, erfarede man, at der var slået en snøre om hendes hals, og hendes underliv og mave var opsprættet. Dertil kom, at noget af hendes hovedhår var klippet af, ligesom der var blevet snittet i hendes højre lyske. Dødsårsagen viste sig senere at være kvælning foretaget med hænderne, ligesom pigen var blevet voldtaget analt. Gerningsmanden havde tydeligvis været i en form for blodrus, men der var også noget særpræget rituelt over gerningsstedet. Som om gerningsmanden ved at skamfere liget havde fået afløb for en særlig drift. De chokerede politifolk fik nu tilkaldt ikke bare forstærkning, men hele Københavns Politis øverste ledelse. Politidirektøren, opdagerchefen, opdagerchefens souschef, statsadvokaten, politiadvokaten – alle dukkede de op på gerningsstedet for at besigtige det. Man var stærkt foruroligede, og snart samlede der sig en større folkemængde i Matthæusgade. Alle ville vide, hvad man her stod overfor!

En kynisk gerningsmand

Også aviserne var naturligvis optagede af sagen og kunne allerede dagen efter, at Alice Jensen var forsvundet, skrive om fundet af liget – ligesom Carl Vilhelm Jørgensen blev efterlyst med foto. Den 23. september meldte Carl Vilhelm Jørgensen sig derfor også på Københavns Politigård med ordene: "Ja, jeg er altså Morderen fra Matthæusgade". I umiddelbar forlængelse af at han havde meldt sig, blev han afhørt af Opdagelsespolitiet og forklarede nærmere, hvordan det bestialske drab var forløbet: Carl Vilhelm Jørgensen havde "sviret" i flere dage, da han traf den otteårige Alice Jensen og blev "kønslig opstemt". Han lokkede pigen med op i sin mors lejlighed, idet han bad hende om at sende et brev for sig. Da hun kom op i lejligheden, greb han hende om halsen og holdt fast, til hun "gurglede". Derved blev Carl Vilhelm Jørgensen så "stærkt kønsligt opstemt", at han ikke klart vidste, hvordan det hele videre udviklede sig. Alice Jensen var imidlertid sprunget rædselsslagen og højt skrigende op fra den chaiselong, hvor Carl Vilhelm Jørgensen havde lagt hende og havde forsøgt at flygte. Han blev derfor – efter eget udsagn – bange og kvalte hende ved at lægge hænderne om hendes hals. Derpå slog han en snøre om hendes hals, klædte hende af – og forgreb sig på liget. Af grunde han havde svært ved at forklare, greb han herefter en bordkniv og sprættede liget op på kryds og tværs, ligesom han klippede noget hår af pigens hoved. Da dette var gjort, bar han liget ind i pulterkammeret og lagde et håndklæde over det, hvorpå han gjorde rent i lejligheden og vaskede sig. Herefter gik han på beværtning. Politiet var målløse over gerningsmandens bestialske

→

Matthæusgade 34, hvor Alice Jensen blev fundet.

Gerningsmanden Carl Vilhelm Jørgensen. Hans bestialske drab på Alice Jensen skabte offentlig furore.

adfærd og kynisme. Vidner kunne således også berette, at de havde set Carl Vilhelm Jørgensen rygende på en cigaret og med hænderne i bukselommerne på vej til værtshuset kort efter drabet. Hertil kom, at han samme nat vendte tilbage til lejligheden, hvor han lagde sig til at sove kun få meter fra det opsprættede barnelig.

Tidligere overgreb

Det var altså uden tvivl en gerningsmand af en helt særlig type, politiet stod over for, så det var naturligvis særdeles heldigt, at han var blevet pågrebet så hurtigt. Problemet var dog bare, at Carl Vilhelm Jørgensen tilsyneladende allerede var kendt i politiets system! Fire år tidligere havde han forfulgt og været nærgående over for først en 12-årig pige og siden en 14-årig pige i Nyborg. Begge sager blev anmeldt til politiet af pigernes forældre, men politiet gjorde ikke yderligere ved sagerne. Carl Vilhelm Jørgensen fik blot en bøde på 25 kroner. Disse to sager var naturligvis alvorlige nok, men værre var det, at Carl Vilhelm Jørgensen to år senere, forklædt som kvinde, havde lokket en cirka 14-årig pige hjem til sig og lagt et håndklæde omkring hendes hals bagfra, hvorpå han havde væltet hende om på en sofa og lagt sig oven på hende for at få samleje. Pigen sparkede og kæmpede imidlertid for sit liv, og han opgav derfor sit forehavende og lod hende gå. En hårrejsende historie, som pigens forældre efterfølgende meldte til politiet på Station 5. Her tog man imidlertid ikke synderligt notits af historien. Politimanden skrev bare det oplyste i et kladdehæfte og talte med pigen, og forældrene fik at vide: "[...] at, da der ingen Skade var sket, kunne der ikke foretages videre fra Politiets side, uden at der skulle foretages en større Sag". Sagen blev derefter henlagt. Carl Vilhelm Jørgensen tilstod senere overgrebet på pigen.

Betænkelig ligegyldighed

De to sager vidnede om en betænkelig ligegyldighed over for børneovergrebssager fra myndighedernes side, og Opdagelsespolitiet søgte da også at udfinde den politimand, der havde optaget rapport i sagen om overgrebet på den 14-årige pige, men uden held. For at gøre ondt værre kom det dertil frem, at Alice Jensens far allerede den 22. september klokken 20 havde henvendt sig til politiet med information om, at hans datter var forsvundet. Politiet på Station 5 havde imidlertid blot affejet ham med en melding om, at han senere på aftenen måtte anmelde sagen til politiets afdeling, der håndterede forsvundne personer. Dette til trods for, at faren havde pointeret, at pigen aldrig vagabonderede og altid kom hjem til fastsat tid. Kostbar tid var således gået tabt i efterforskningen, men om man kunne have reddet pigen, blev aldrig afklaret.

Dødsstraffen afskaffes

Matthæusgade-mordet fik efterfølgende en særlig plads i dansk retshistorie. Retssagen fandt nemlig sted i begyndelsen af 1930, netop som Rigsdagen stod over for den afgørende behandling af en ny borgerlig straffelov. Spørgsmålet om dødsstraffens fortsatte eksistens var et af lovreformens mest omstridte punkter. Dødsstraffen var ganske vist ikke blevet fuldbyrdet i Danmark siden 1892, men der var fortsat adgang til at idømme den, og den sidste dødsdom var blevet afsagt så sent som i 1928. Den bestialske Matthæusgade-sag blev derfor en del af den samtid, hvor spørgsmålet blev stillet på ny: Hvad skulle samfundet stille op med de mest brutale forbrydere? Skulle staten fortsat have ret til at tage et menneskes liv – for eksempel når forbrydelsen var så grusom som drabet på Alice Jensen?

Den 4. februar 1930 blev Carl Vilhelm Jørgensen dømt til livsvarigt tugthusarbejde. Få måneder senere vedtog Rigsdagen den nye straffelov, og med den blev dødsstraffen afskaffet i Danmark. Et forslag om at bevare dødsstraffen var blevet forkastet med 90 stemmer mod 45.

Dermed blev sagen om Alice Jensen mere end en gruopvækkende kriminalsag. Den kom til at stå som et eksempel på den vanskelige overgang fra et straffesystem, hvor dødsstraffen stadig var en del af lovens arsenal, til et moderne strafferetligt princip, hvor staten ikke længere skulle tage livet af selv de værste forbrydere. ■